

การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก
THE CURRICULUM DEVELOPMENT OF COMPETENCY BASED ON
ATTRIBUTES OF STUDENTS HANDS-ON RAJAMANGALA UNIVERSITY OF
TECHNOLOGY TAWAN-OK

เพ็ญศิริ โฉมกาย^{1*} สมศิริ สิงห์ลพ² และปริญญา ทองสอน³
Pensiri Chomkai^{1*} Somsiri Singlop² and Parinya Thongsorn³

^{1,3}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

โรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา

^{1,3}Faculty of Education, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

²Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University, Chon Buri 20131, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: pensiri2528@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ และเพื่อประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยผู้เชี่ยวชาญด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุ๋ยแห้ง โดยมีการพัฒนาหลักสูตร 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตร และ 3) การประเมินคุณภาพหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำนวน 111 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามองค์ประกอบของสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิต ด้านคุณลักษณะ และหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประกอบด้วย 7 หน่วยการเรียนรู้ เวลา 30 ชั่วโมง สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

ผลการวิจัย พบว่า

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านคุณลักษณะตามผู้ผลิตบัณฑิต และผู้ใช้บัณฑิตมุ่งหวังให้เกิดกับบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก พบว่า สมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ต้องการให้มีในระดับมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน รองลงมา คือ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ สมรรถนะด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ สมรรถนะด้านทักษะการเป็นผู้นำ และสมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์ ตามลำดับ

2. ได้หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักสูตร ฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ส่วนที่ 2 คู่มือการใช้หลักสูตร โดยจัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ที่สามารถใช้เป็นเอกสารในการวางแผนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 ใบความรู้ประกอบการบรรยายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้

3. ได้หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีค่า P.M. เท่ากับ 11.04 แปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินค่า P.M. ได้ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

คำสำคัญ: หลักสูตรฐานสมรรถนะ เทคนิคการวิเคราะห์แบบปูยแซงค์ คุณลักษณะ บัณฑิตนักปฏิบัติ

Abstract

The purposes of this research was to develop the curriculum competency based on attributes of students hands- on and to evaluate curriculum competency based on attributes of students hands- on Rajamangala University of Technology Tawan-ok by experts with Puissance Analysis Technique. There were three steps for the curriculum development procedure; 1) background information study, 2) curriculum development, and 3) evaluation quality of curriculum. Simple Random Sampling was used in this research. The sample consisted of 111 graduates from Rajamangala university of Technology Tawan-ok and from the employers. The instruments used for this research included; element questionnaire of competency and quality graduates on attributes and the curriculum competency based on attributes of students hands-on Rajamangala University of Technology consisted of seven units period of study in thirty hours. The data were statistically analyzed by frequencies and percentage.

The results of the research were as follows:

1. The background information was about element of competency on attributes according to graduates and the employers expected to happen for graduates Rajamangala University of Technology Tawan-ok. The results found that the competency in practice that requires the highest level was morality and ethics to work with the competency, performance teamwork of competency, the achievement motivation of the operation of competency, the personality of competency, the gain expertise in various careers of competency, the leadership skills of competency and the critical thinking of competency, respectively.

2. The curriculum competency based on attributes of students hands-on, Rajamangala University of Technology Tawan- ok. The elements of the curriculum consisted of three components; part 1: The curriculum competency based on attributes, part 2: Curriculum Manual Program which was the unit plant used for preparing document in planning learning activities of 7 learning units, and part 3: The knowledge presented in each of 7 learning units.

3. The curriculum competency based on attributes of students hands -on Rajamangala University of Technology Tawan-ok rated the Puissance measure 11.04. Interpretation on the basis of valuation P.M. was high quality or very good. Also the curriculum could be applied for the teaching and learning.

Keywords: Competency Based Curriculum, Puissance Analysis Technique, Attributes, Students Hands-on

บทนำ

จากการเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิรูปครั้งใหญ่ของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยการยกฐานะขึ้นเป็น “มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล” ตามที่ปรากฏในมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 ที่กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลไว้ ความว่า “ให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลเป็นสถาบันอุดมศึกษาด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีมีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ การสอน การวิจัย การผลิตครูวิชาชีพ การจัดการศึกษาตลอดชีวิตด้านวิชาชีพ ให้บริการวิชาการแก่สังคมทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และรักษาสงแวดล้อม” จากวัตถุประสงค์ดังกล่าว จึงนำไปสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มุ่งสู่การผลิต “บัณฑิตนักปฏิบัติ” ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันและกำลังก้าวสู่นาคต ซึ่งจากการยกฐานะขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลนั้น การเปลี่ยนแปลงนี้ก่อให้เกิดปัญหาตามมา กล่าวคือ จะทำอย่างไรให้สังคมไทยเชื่อมั่นได้ว่าคุณวุฒิที่บัณฑิตได้รับจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทุกแห่งมีคุณภาพที่สามารถเทียบเคียงกันได้ ด้วยเหตุนี้ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา จึงจำเป็นต้องพัฒนากำลังคนให้มีมาตรฐานเทียบเท่ากับประเทศต่างๆ ในภูมิภาคและนานาชาติ โดยมีการนำเอากรอบคุณวุฒิแห่งชาติและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาตินำมาใช้เป็นกลไกเชื่อมโยงทักษะความรู้ความสามารถเชิงวิชาการกับทักษะความรู้ความสามารถและประสบการณ์หรือสมรรถนะจากการปฏิบัติงานที่เป็นแกนกลางของบุคคล (Office of the Education Council, 2013) เพื่อเป็นเครื่องมือในการนำนโยบายที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาของชาติในส่วนของมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเป็นการประกันคุณภาพบัณฑิตที่ได้รับคุณวุฒิแต่ละคุณวุฒิ ซึ่งสื่อให้สังคม ชุมชนรวมทั้งสถาบันอุดมศึกษาทั้งในและต่างประเทศ เข้าใจได้ตรงกันและเชื่อมั่นถึงผลการเรียนรู้ที่บัณฑิตได้รับการพัฒนาว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียง ได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ (Ministry of Education, 2009)

จากการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยฯ มีข้อเสนอแนะให้ทางมหาวิทยาลัยพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต โดยเสนอแนะให้พัฒนาผู้เรียนให้ภาวะความเป็นผู้นำ มีความมั่นใจในตนเอง ตรงต่อเวลาและมีความรอบรู้ในทักษะการทำงาน (National Statistical Office & Office of the Public Sector Development Commission, 2014) จากเหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับสถานการณ์การศึกษาไทย เรื่อง “ปัญหาคุณภาพบัณฑิตไทย” จากการสำรวจความคิดเห็นโดยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า ปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพบัณฑิตไทย คือ หลักสูตรเน้นการเรียนการสอนภาคทฤษฎีมากกว่าการปฏิบัติ บัณฑิตจึงไม่สามารถทำงานจริงได้ และอีกปัจจัยหนึ่งคือหลักสูตรไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนั้น การแก้ไขปัญหาที่แท้จริง จึงควรจัดให้มีการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและคุณภาพของอาจารย์ผู้สอน เพราะคุณภาพที่แท้จริงของบัณฑิตคือ ประสิทธิภาพการทำงาน (Nidapoll, 2014) ดังนั้นเพื่อให้การผลิตบัณฑิตมีคุณสมบัติและมีคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต สถาบันอุดมศึกษาหลายแห่ง จึงได้ทำการศึกษาวิจัยหรือทำการสำรวจเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของบัณฑิต ตลอดจนการศึกษาสมรรถนะและคุณภาพของบัณฑิตในทัศนะของนายจ้าง ทั้งนี้ การศึกษาวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาสมรรถนะและการพัฒนาหลักสูตรสำหรับการผลิตบัณฑิตตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต จากสิ่งที่ได้กล่าวข้างต้นสามารถชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศที่มุ่งหมายให้สถาบันอุดมศึกษามีศักยภาพและ

มีความพร้อมในการปฏิบัติการกิจด้านวิชาการ ในการผลิตบัณฑิตที่ตอบสนองความต้องการของประเทศและผู้ใช้บัณฑิต (Standard Institute of Higher Education, 2011) โดยสถาบันอุดมศึกษาต้องสร้างบัณฑิตที่พร้อมปรับตัวและมีทักษะในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาความพร้อมในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในประเทศ เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (Yurarach, 2011) และสอดคล้องกับการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตไทย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (Nawsuwan & Singhasame, 2014)

ปัจจุบันสถาบันการศึกษาต่างๆ ในหลายประเทศได้นำแนวทางการฝึกอบรมแบบฐานสมรรถนะมาใช้ในการจัดหลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ ซึ่งสอดคล้องกับ Tongkeo (2008) กล่าวว่าหลักสูตรสมรรถนะเริ่มใช้มาตั้งแต่ปี 1970 ในประเทศสหรัฐอเมริกานิยมใช้ในการจัดหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อควบคุมคุณภาพของบุคลากรในอาชีพต่างๆ เพื่อเพิ่มการแข่งขันกับนานาชาติ การออกแบบหลักสูตรตามแนวคิดนี้ จะมีการกำหนดเกณฑ์ความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้ หลักสูตรที่เรียกว่า หลักสูตรเกณฑ์ความสามารถจัดทำขึ้นเพื่อประกันว่าผู้ที่จบการศึกษาระดับหนึ่งๆ จะมีทักษะและความสามารถในด้านต่างๆ ตามที่ต้องการเป็นหลักสูตรที่ไม่ได้มุ่งเรื่องความรู้หรือเนื้อหาวิชาที่อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา แต่จะมุ่งพัฒนาในด้านทักษะความสามารถ เจตคติ และค่านิยม อันจะมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันและอนาคตของผู้เรียนในอนาคต

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เพื่อพัฒนาหลักสูตรให้สามารถผลิตบัณฑิตหรือผู้สำเร็จการศึกษาที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและผู้ใช้บัณฑิต ประโยชน์ของการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะนี้ก่อให้เกิดคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีความรู้ทางวิชาชีพตรงกับความต้องการของสถานประกอบการและผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งสามารถทำให้รู้จุดอ่อนของสมรรถนะและสามารถเพิ่มสมรรถนะบางประการตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตได้ ประกอบกับความคาดหวังในมาตรฐานการศึกษาจากสังคมที่เพิ่มสูงขึ้น และด้วยการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาที่มีการแข่งขันกันมากในสภาวะปัจจุบันนั้น ทำให้การผลิตกำลังแรงงานเฉพาะระดับปริญญาตรีจึงมีจำนวนมาก ซึ่งส่งผลให้ตลาดงานมีการแข่งขันในระดับสูง เนื่องจากต้องมีการคัดเลือกบุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเข้าทำงาน ด้วยเหตุนี้ สถาบันการศึกษาควรมีการทบทวนหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับการผลิตบัณฑิต และควรพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะเชิงลึกตามความต้องการของผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะนี้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของสถาบันการศึกษา และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตร รวมถึงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ
2. เพื่อประเมินหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยผู้เชี่ยวชาญด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปูยแซงค์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาปา (Phuphan, 2003, pp. 167-168) โดยการนำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตร เป็นการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์องค์ประกอบของสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตด้านคุณลักษณะในทัศนะของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำนวน 111 คน ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากบุคลากรในส่วนของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่สังกัดอยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำนวน 50 คน และจากผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประจำปีการศึกษา 2558 เข้าทำงาน จำนวน 61 คน เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่องค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดทฤษฎี และรูปแบบการประเมินหลักสูตร กรอบคุณวุฒิแห่งชาติ และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล และการพัฒนาหลักสูตร

ส่วนที่ 2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ ความหมาย ความสำคัญและประเภทของสมรรถนะ ตลอดจนการนำสมรรถนะไปประยุกต์ใช้ เพื่อนำความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะในด้านต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะด้านคุณลักษณะในทัศนะของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลพื้นฐานจากส่วนที่ 2 ดังกล่าวมาแล้วข้างต้นมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแบบสอบถามองค์ประกอบของสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตด้านคุณลักษณะในทัศนะของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามทั้งสิ้น จำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) การส่งมอบความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ 3) ด้านบุคลิกภาพที่ดี 4) การทำงานเป็นทีม 5) ทักษะการเป็นผู้นำ 6) คุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน และ 7) การคิดวิเคราะห์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 111 ฉบับ ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการในการจัดส่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 จัดส่งแบบสอบถามไปยังคณะ/สถาบันในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก เพื่อให้บุคลากรในส่วนของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่สังกัดอยู่ในมหาวิทยาลัยฯ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 50 ฉบับ และส่วนที่ 2 ได้นำแบบสอบถามอีก จำนวน 61 ฉบับ จัดส่งให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประจำปีการศึกษา 2558 ที่มาติดต่อขอรับใบแสดงผลการศึกษา (Transcript) เพื่อนำไปให้ผู้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยฯ เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยนำซองจดหมายพร้อมติดแสตมป์เจ้าหน้าที่ผู้วิจัยเพื่อจัดส่งแบบสอบถามกลับคืนมายังผู้วิจัย ถ้าไม่ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดภายในระยะเวลา 15 วัน ผู้วิจัยจะดำเนินการจัดส่งแบบสอบถามเพิ่มเติม เพื่อให้ครบจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดในการเก็บรวบรวมข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาก็จะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนแล้วจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยโดยใช้สถิติ ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างหลักสูตร โดยการนำข้อมูลพื้นฐานจากขั้นตอนที่ 1 มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ สามารถแบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การกำหนดองค์ประกอบโครงสร้างหลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมาและความจำเป็นในการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล

ส่วนที่ 2 การสร้างโครงสร้างหลักสูตร ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ ขั้นที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระขั้นที่ 5 การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ และขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ส่วนที่ 3 การจัดทำเอกสารหลักสูตร โดยการนำหน่วยการเรียนรู้ทั้ง 7 หน่วยการเรียนรู้มาจัดทำเป็นหลักสูตรระดับปริญญาตรีสำหรับนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มโนทัศน์ จุดประสงค์การเรียนรู้ขอบข่ายเนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน แนวทางการวัดการประเมินผล และเนื้อหาสาระการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพหลักสูตร เป็นการประเมินคุณภาพหลักสูตรก่อนนำไปใช้จริง โดยการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ (ฉบับร่าง) เสนอต่อที่ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินหลักสูตร จำนวน 2 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอน จำนวน 1 ท่านเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ความถูกต้องและความเหมาะสมของเนื้อหา ส่วนวนการใช้ภาษา และความสอดคล้องสัมพันธ์กันขององค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ จุดประสงค์การเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล การเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการประเมินหลักสูตรด้วยเทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ (Puissance Analysis Technique)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ได้แก่ 1) แบบสอบถามองค์ประกอบของสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตด้านคุณลักษณะในทัศนะของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ ด้านบุคลิกภาพที่ดี การทำงานเป็นทีม ทักษะการเป็นผู้นำ คุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน และการคิดวิเคราะห์ 2) หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประกอบด้วย 7 หน่วยการเรียนรู้ ระยะเวลา 30 ชั่วโมง และ 3) เอกสารประกอบการนำหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะไปใช้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำนวน 111 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากบุคลากรในส่วนของอาจารย์ประจำหลักสูตรที่สังกัดอยู่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก จำนวน 50 คน และจากผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งรับบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ประจำปีการศึกษา 2558 เข้าทำงาน จำนวน 61 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ

สมรรถนะ	คะแนนเฉลี่ย
สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน	4.48
สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม	4.42
สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน	4.39
ด้านบุคลิกภาพ	4.34
ด้านการส่งเสริมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ	4.30
ด้านทักษะการเป็นผู้นำ	4.24
ด้านการคิดวิเคราะห์	4.19

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลพื้นฐานมาพิจารณาเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรและองค์ประกอบของหลักสูตร โดยผลการสร้างโครงสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 หลักสูตร ประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตรจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รายละเอียดของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ผลลัพธ์การเรียนรู้ เกณฑ์การปฏิบัติ โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผล ส่วนที่ 2 คู่มือการใช้หลักสูตร แผนการเรียนรู้จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ สามารถใช้เป็นเอกสารในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มโนทัศน์ จุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน แนวทางการวัดการประเมินผล และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 ใบความรู้ประกอบการบรรยายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้

3. ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตร การประเมินคุณภาพหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแฉงค์ ด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรตรวจสอบคุณภาพจำนวน 5 ท่าน เมื่อนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าปุยแฉงค์ (P.M.) ที่แยกการประเมินเป็นรายด้าน คือ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ 25 ข้อ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 49 ข้อ ด้านการวัดผลประเมินผล 21 ข้อ สามารถวิเคราะห์ผล ดังนี้

ผลการคำนวณจากการประเมินคุณภาพของหลักสูตร							
องค์ประกอบหลักสูตร	ผู้เชี่ยวชาญ					เฉลี่ย	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้	12.12	9.12	7.76	10.64	11.64	10.26	คุณภาพปานกลาง
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	12.43	7.39	7.94	9.94	12.45	10.03	คุณภาพปานกลาง
ด้านการวัดผลประเมินผล	15.14	12.10	8.76	15.29	12.86	12.83	คุณภาพสูง
หลักสูตรทั้งฉบับมีค่า P.M.						11.04	คุณภาพสูง

เมื่อพิจารณาหลักสูตรโดยรวมทั้งฉบับ 3 ด้าน คือ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.04 ซึ่งแปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินค่า P.M. ได้ว่า หลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลังจากผ่านการประเมินหลักสูตรแล้ว ทั้งนี้

ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้และด้านกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำข้อสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพตามที่คาดหวังไว้

การอภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มีประเด็นสำคัญนำสู่การอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

ผลการศึกษาค้นคว้าและสำรวจข้อมูลพื้นฐานสามารถแบ่งขั้นตอนการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ องค์ประกอบของหลักสูตร รูปแบบของหลักสูตร รูปแบบการพัฒนาหลักสูตร แนวคิด ทฤษฎี และรูปแบบการประเมินหลักสูตร กรอบคุณวุฒิแห่งชาติและกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ส่วนที่ 2 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะ ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับสมรรถนะ ความหมาย ความสำคัญ และประเภทของสมรรถนะ ตลอดจนการนำสมรรถนะไปประยุกต์ใช้ เพื่อนำความรู้สมรรถนะในด้านต่างๆ มาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดสมรรถนะด้านคุณลักษณะในทัศนะของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Khumpradit, et al. (2014, p. 107) ที่ได้ศึกษาถึง ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะ ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สมรรถนะ 2) วิธีการพัฒนาสมรรถนะ และ 3) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะ เพราะสมรรถนะเป็นคุณลักษณะพื้นฐาน ที่แสดงให้เห็นถึงแนวทางการกระทำ พฤติกรรม หรือการคิดของบุคคลที่สามารถถ่ายทอดหรือเคลื่อนย้ายทักษะ และความรู้ไปสู่สถานการณ์ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ซึ่งบุคคลทุกระดับขององค์กรจะต้องมี เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร ด้วยเหตุนี้องค์กรต่างๆ จึงพยายามที่จะแสวงหาเครื่องมือและวิธีการพัฒนาต่างๆ มาใช้ในการพัฒนาสมรรถนะบุคลากร ตลอดจนกระบวนการพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรนั้น จะต้องดำเนินการเป็นขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง และจะต้องมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรประสบผลสำเร็จ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริม สนับสนุนประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรให้ดียิ่งขึ้น ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูล โดยผู้วิจัยได้นำข้อมูลพื้นฐานจากส่วนที่ 2 มาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแบบสอบถาม องค์ประกอบของสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตด้านคุณลักษณะในทัศนะของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต แบบสอบถาม ประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีข้อความทั้งสิ้น จำนวน 54 ข้อ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน 2) การสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ 3) ด้านบุคลิกภาพที่ดี 4) การทำงานเป็นทีม 5) ทักษะการเป็นผู้นำ 6) คุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน และ 7) การคิดวิเคราะห์

ผลการศึกษาค้นคว้าและสำรวจข้อมูลพื้นฐานเป็นการจัดเตรียมข้อมูล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติ จากการศึกษาค้นคว้าและสำรวจข้อมูลพื้นฐาน พบว่าสมรรถนะด้านคุณลักษณะที่ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตต้องการให้มีในระดับมากที่สุด คือ สมรรถนะด้านคุณธรรมจริยธรรมในการทำงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 รองลงมา คือ สมรรถนะด้านการทำงานเป็นทีม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.42 สมรรถนะด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 สมรรถนะด้านบุคลิกภาพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 สมรรถนะด้านการสั่งสมความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 สมรรถนะด้านทักษะการเป็นผู้นำ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 สมรรถนะด้านการคิดวิเคราะห์มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.19

จากผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า สมรรถนะด้านคุณลักษณะทั้ง 7 ด้าน เป็นสมรรถนะในการปฏิบัติงานที่ผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ซึ่งบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยนั้น ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในทางวิชาชีพมุ่งสู่การเป็นนักปฏิบัติงานที่มีหลักวิชาการดี และที่สำคัญจะต้องมีการปรับปรุง

ตัวเองให้มีการพัฒนาก้าวหน้าอยู่ตลอดเวลา ใฝ่ใจศึกษาทั้งทางลึกและทางกว้างเพื่อให้บัณฑิตใช้วิชาชีวิตตามความสามารถด้วยความบริสุทธิ์ใจ ความฉลาดรอบคอบ สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างสัมฤทธิ์ผล นำไปสู่เป้าหมายในการจัดการศึกษาตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มุ่งสู่การผลิต “บัณฑิตนักปฏิบัติ” ด้วยเหตุนี้ จึงควรพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยให้มีคุณภาพ

และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตามความคาดหวังของผู้ผลิตบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thianboocha (2009) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะหลักเพื่อเตรียมคนเข้าสู่งาน ประกอบด้วย 29 หน่วยสมรรถนะ และ 125 หน่วยสมรรถนะย่อย ได้แก่ สมรรถนะเพื่อการดำรงชีวิตประกอบด้วย การพัฒนาอาชีพ สัญลักษณ์ในชีวิตสุวิทย์และชีวิตพอเพียง สมรรถนะเพื่อการทำงานประกอบด้วย การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และสมรรถนะพื้นฐานประกอบด้วย การสื่อสาร การประยุกต์ใช้ตัวเลขและเทคโนโลยีสารสนเทศ สมรรถนะที่สถานประกอบการให้ความสำคัญมากที่สุด คือ สมรรถนะหลัก ด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะสมรรถนะด้านการพูด ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักจึงมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาสมรรถนะของแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการศึกษาสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ ในทัศนะของนายจ้างของ Pawchit (2011) กล่าวว่า ความรู้และความสามารถในทางวิชาการ เศรษฐศาสตร์ ความรู้สาขาอื่น ทักษะในการปฏิบัติงาน บุคลิกภาพส่วนบุคคล ทักษะการสื่อสาร ทักษะด้านเทคนิค ประสบการณ์การทำงาน และมนุษยสัมพันธ์เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญของสมรรถนะและคุณภาพของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนายจ้าง องค์ประกอบที่สำคัญของสมรรถนะและคุณภาพของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนายจ้าง ได้แก่ องค์ประกอบด้านความรู้ องค์ประกอบด้านทักษะและองค์ประกอบด้านทัศนคติ เมื่อเปรียบเทียบกับองค์ประกอบสมรรถนะหลัก และองค์ประกอบสมรรถนะลักษณะงานของสมรรถนะและคุณภาพของบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในทัศนะของนายจ้าง พบว่า องค์ประกอบที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ องค์ประกอบสมรรถนะลักษณะงาน รองลงมา คือ องค์ประกอบสมรรถนะหลัก

ผลการสร้างหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ ผู้วิจัยได้นำผลสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 มากำหนดเป็นโครงร่างหลักสูตร โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 หลักสูตรประกอบด้วย ความเป็นมาของหลักสูตร หลักการของหลักสูตรจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รายละเอียดของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ผลลัพธ์การเรียนรู้ เกณฑ์การปฏิบัติ โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ แนวทางการวัดและประเมินผล ส่วนที่ 2 คู่มือการใช้หลักสูตร แผนการเรียนรู้จัดทำเป็นหน่วยการเรียนรู้ สามารถใช้เป็นเอกสารในการวางแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยประกอบด้วย ชื่อหน่วยการเรียนรู้ มโนทัศน์ จุดประสงค์การเรียนรู้ ขอบข่ายเนื้อหาการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน แนวทางการวัดการประเมินผล และเนื้อหาสาระการเรียนรู้ ส่วนที่ 3 ใบความรู้ประกอบการบรรยายในแต่ละหน่วยการเรียนรู้จำนวน 7 หน่วยการเรียนรู้ ซึ่งในการจัดการศึกษาควรมีการเชื่อมโยงระหว่างทักษะความรู้ความสามารถเชิงวิชาการกับทักษะความรู้ความสามารถและประสบการณ์ หรือสมรรถนะจากการปฏิบัติงานที่เป็นแกนกลาง (Core Competency) ของบุคคล (Office of the Education Council, 2013) เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนได้รับความรู้และเสริมสร้างสมรรถนะที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน หรือการนำความรู้ไปประยุกต์กับการทำงาน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น ตลอดจนการดำรงตนในสังคมปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาสมรรถนะและทักษะในด้านต่างๆ ก่อให้เกิดการเรียนรู้เชิงบูรณาการ โดยการเชื่อมโยงความรู้ที่เกิดจากความรู้ ประสบการณ์ตรงกรณีศึกษา ทักษะการปฏิบัติจริง และกระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสมรรถนะด้านคุณลักษณะทั้ง 7 ด้าน เป็นสมรรถนะ

ที่แสดงถึงระดับความสามารถที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน โดยครอบคลุมทั้งคุณลักษณะ พฤติกรรม และระดับความสามารถที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรในองค์การ เพื่อนำสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติงานตามที่องค์กรได้ตั้งเป้าหมายไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Praphanphat (2011) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกประสบการณ์งานอุตสาหกรรมของนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พบว่า การฝึกประสบการณ์ควรมุ่งเน้นงานอุตสาหกรรม ด้านทบทวน ทฤษฎี ด้านบุคลิกภาพและมนุษยสัมพันธ์ และด้านคุณธรรมจริยธรรม ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรมีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้ในสถานประกอบการ ผลการทดลองใช้หลักสูตร จากการทำหลักสูตรไปทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน 14 คน พบว่า หลักสูตรได้ค่าประสิทธิภาพไม่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยร้อยละ 80 ถือว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Camuffo and Gerli (2004, p.240-257) ที่ได้ทำการศึกษา เรื่อง การศึกษาสมรรถนะของหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของประเทศอิตาลี ผลการศึกษา พบว่า สมรรถนะที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับบัณฑิตที่ศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตของประเทศอิตาลี คือ สมรรถนะการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ การคิดวิเคราะห์ การวางแผน การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับรู้ข้อมูล ความเอาใจใส่ ความร่วมมือร่วมใจ การควบคุมตนเอง การคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การปรับตัวให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ การเจรจาต่อรอง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Louw, et al. (2001, pp. 72-80) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของบัณฑิตและสมรรถนะที่มีความจำเป็นของบัณฑิต หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยในแอฟริกาใต้ ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะที่สถานประกอบการหรือผู้ใช้บัณฑิตต้องการ ได้แก่ ทักษะด้านความเป็นผู้นำ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ การแก้ไขปัญหา และความสามารถในการถ่ายทอดวิสัยทัศน์

ผลการประเมินหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 5 ท่าน พบว่า ผลการวิเคราะห์ ค่าปุยแซงค์ (P.M.) ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.26 แปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินค่า P.M. ได้ว่า จุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรมีคุณภาพปานกลาง ด้านกิจกรรมการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.03 แปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินค่า P.M. ได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรมีคุณภาพปานกลาง และด้านการวัดผลประเมินผลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 12.83 แปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินค่า P.M. ได้ว่า การวัดผลประเมินผลของหลักสูตรมีคุณภาพสูง หรือดีมาก เมื่อพิจารณาหลักสูตรโดยรวมทั้งฉบับ 3 ด้าน คือ ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 11.04 ซึ่งแปลความหมายตามเกณฑ์การประเมินค่า P.M. ได้ว่า หลักสูตรที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนหลังจากผ่านการประเมินหลักสูตรแล้ว ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรในด้านจุดประสงค์การเรียนรู้และด้านกิจกรรมการเรียนรู้โดยนำข้อสังเกตจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้หลักสูตรมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพตามที่คาดหวังไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำหลักสูตรไปใช้

1.1 หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติที่ผ่านการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์ เป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพสูงมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี โดยสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ในทุกระดับชั้นปีหรือทุกภาคการศึกษา

1.2 ครูผู้สอนควรปรับกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติที่ผ่านการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุยแซงค์

โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะด้วยการปฏิบัติจริง และจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดการเรียนรู้เชิงบูรณาการสามารถนำความรู้ไปประยุกต์กับการทำงาน และเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานมากยิ่งขึ้น

1.3 ก่อนนำหลักสูตรสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติที่ผ่านการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุ๋ยแห้งคูปี้ใช้ ครูผู้สอนหรือผู้ให้หลักสูตรควรศึกษารายละเอียดต่างๆของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตรให้เข้าใจ เพื่อนำหลักสูตรไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด เช่น ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผล

1.4 สถานศึกษาสามารถนำหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะของบัณฑิตนักปฏิบัติที่ผ่านการประเมินคุณภาพหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญด้วยการใช้เทคนิคการวิเคราะห์แบบปุ๋ยแห้งคูปี้ไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนกับผู้เรียนได้ในระดับอื่นๆ โดยปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และวัยวุฒิของผู้เรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะ เพื่อส่งเสริมความสามารถในด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ความสามารถในการคิด (การคิดสังเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดประยุกต์) เป็นต้น

2.2 ควรมีการทำวิจัย ในหัวข้อการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในหลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะหลังจากการนำไปใช้ เพื่อการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.3 ควรมีการติดตามผลการพัฒนาหลักสูตรในระยะยาว เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรในครั้งต่อไปให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น และสอดคล้องตามความต้องการของสถานประกอบการ

2.4 ควรมีการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนใช้และหลังใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะด้านคุณลักษณะ เพื่อยืนยันประสิทธิผลของหลักสูตร

References

- Camuffo, A., & Gerli, F. (2004). An integrated competency-based approach to management education: An Italian MBA case study. *International Journal of Training and Development*, 8(4), 240-257.
- Khumpradit, O., Jansila, V., Mejang, S., & Saisang, P. (2014). The competency development model for the managerial head of educational service unit in thailand community college. *Journal of Education Naresuan University*, 16(3), 107-119. (in Thai)
- Louw, L., Bosch, J. K., & Venter, D. J. (2001). Quality perceptions of MBA courses and required management competencies. *Quality Assurance in education*, 9(2), 72-80.
- Ministry of Education. (2009). *Thai qualifications framework for higher education B.E. 2552* (2009). Bangkok: Ministry of Education Announcement. (in Thai)

- National Statistical Office & Office of the Public Sector Development Commission.
(2014). *Reports satisfaction surveys, user satisfaction and ggraduate students for the year B.E. 2556 (2013) Rajamangala University of Technology Tawan-ok*. Bangkok: National Statistical Office & Office of the Public Sector Development Commission. (in Thai)
- Nawsuwan, K., & Singhasame, P. (2014). Thai graduate characteristics toward asean community. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahasarakham University*, 30(5), 212-222. (in Thai)
- Nidapoll. (2014). *The public opinion survey on problems with Thai graduate quality*. Bangkok: National Institute of Development Administration. (in Thai)
- Office of the Education Council. (2013). *National qualifications framework*. Bangkok: Prigwhan Graphic. (in Thai)
- Pawchit, C. (2011). *Competency and quality of economics graduates desired by employers*. Bangkok: National Research Council of Thailand. (in Thai)
- Phuphan, S. (2003). *Basic concepts of curriculum creation and development*. Chiang Mai: Sangsilp Printing House. (in Thai)
- Praphanphat, T. (2011). *Development of an industrial professional experience training program for students of Industrial Technology Rajamangala University of Technology* (Doctoral Dissertation). Bangkok: Silpakorn University. (in Thai)
- Standard Institute of Higher Education. (2011). *Government gazette*. pp. 44-46. (in Thai)
- Thianboocha, A. (2009). *The development of key competencies in preparing employees for workplaces* (Doctoral Dissertation). Bangkok: King Mongkut's University of Technology North Bangkok. (in Thai)
- Tongkeo, T. (2008). *Competency: Principles and practices*. Retrieved June 17, 2008, from <http://www.dusithost.dusit.ac.th-ei/tuan/file21122005046.doc> (in Thai)
- Yurarach, S. (2011). *The Readiness of the development of graduates in the private higher education institutions in Thailand to support the asean economic community*. In Proceedings of the 15th National Symposium on Education Research (pp. 188-197). Bangkok: Eleven Star Intergrade. (in Thai)